

РЕЦЕНЗІЯ

на цикл наукових публікацій за результатами спільної українсько-молдавської НДР «Провідні фактори шлюбності і народжуваності в Україні і Республіці Молдова»

Ускладнення демографічної ситуації в країнах Європи, що значною мірою зумовлене низьким рівнем народжуваності та складними і неоднозначними змінами у шлюбно-сімейних процесах, викликає необхідність дослідження сучасних особливостей матримоніальної і дітородної поведінки населення та їх факторів. У цьому контексті зростає роль і значення досліджень шлюбності й народжуваності у різних країнах, здійснення міжнародних порівнянь, а також визначення факторів, що формують специфіку цих процесів у кожній з країн.

Цій актуальній проблемі була присвячена спільна науково-дослідна робота фахівців Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи і їхніх колег з Інституту європейської інтеграції та політичних наук АН Молдова «Провідні фактори шлюбності і народжуваності в Україні і Республіці Молдова». За результатами цієї роботи її виконавці І. Курило, Л. Слюсар, С. Аксьонова, Т. Гарашенко, О. Гагауз, М. Буччану-Врабіє опублікували цикл з 14 статей у наукових виданнях України, Республіці Молдова, Росії і Білорусі, в яких визначено особливості трансформації шлюбності і народжуваності в Україні і Республіці Молдова, досліджено фактори, що впливають на ці процеси, визначено напрями подальших досліджень, розроблені певні рекомендації для вдосконалення і розвитку сімейної політики.

Автори проаналізували особливості шлюбно-сімейних процесів і народжуваності в Україні та Республіці Молдова в умовах прискорених соціально-економічних змін і довели, що модель шлюбності й народжуваності в цих країнах відповідає сучасному її типу, а їх зміни (підвищення віку дітонародження та взяття шлюбу, поширення позашлюбної народжуваності, плюралізація форм шлюбу) відбуваються відповідно до загальноєвропейських закономірностей трансформації шлюбу і сім'ї. Разом з тим значні відмінності у етнічному складі населення, а отже і у традиціях і ментальності, у розмірі економічного потенціалу та його структурі, розподілі населення за типами поселень детермінують національні особливості перебігу демографічних процесів у цих країнах. Визначено, що активна пронаталістська сімейна політика України стала

основним фактором інтенсивного підвищення народжуваності в країні в останнє десятиліття.

Цикл наукових публікацій демографів України та Республіки Молдова за результатами спільної НДР «Провідні фактори шлюбності і народжуваності в Україні і Республіці Молдова» буде цікавим і корисним для науковців, працівників органів державного управління та широких кіл громадськості.

Перелік наукових праць

за результатами спільної українсько-молдавської НДР

«Провідні фактори шлюбності і народжуваності в Україні і Республіці Молдова»:

1. Слюсар Л.И., Гагауз О.Е. Брачность в Украине и Молдавии в условиях социально-экономической трансформации: общие тенденции и национальные особенности // În: Revista de Filozofie, Sociologie și Științe Politice, 2011, nr.3, p.147–161. ISSN 1857-2294 (Журнал, Молдавия).
2. Аксьонова С., Гагауз О., Бучучану-Врабие М. Рождаемость в Украине и Республике Молдова // Evoluția gândirii geografice și demografice în Republica Moldova. Simpoziul științific internațional 22–24 septembrie 2011, Editura ASEM, Chișinău, p. 41–48.
3. Бучучану-Врабие М. Детерминанты низкой рождаемости в столичном городе (на примере г. Кишинёва) // Демографія та соціальна економіка. – 2010. – № 1(13). – С. 124–130.
4. Гагауз О. Рождаемость в Молдове: современное состояние и перспективы развития // Демографія та соціальна економіка. – 2010. – № 1(13). – С. 36–44.
5. Слюсар Л.И. Плюрализация форм шлюбу та її вплив на дитородну орієнтацію // Демографія та соціальна економіка. – 2010, № 1(13). – С. 81–89.
6. Курило И.А. Семья и семейные отношения в Украине: эволюция, современность, трансформации // Сб. материалов международного семинара «Эволюция семьи и семейная политика» – Минск: 2011 г. – С.42–49.
7. Курило И.А. Тенденции рождаемости в Украине за последние сто лет // Москва: Проблемы народонаселения в зеркале истории: VI Валентеевские чтения /Ред. В.В. Елизаров, И.А. Троицкая. – М.: МАКС Пресс, 2010, с. 168–175.
8. Слюсар Л. И. Дестабилизация семьи в Украине: демографические причины, последствия, пути преодоления // Женщина. Общество. Образование. Материалы 13-ой международной междисциплинарной научно-практической конференции. – Минск: Женский институт ЭНВИЛА, 2011. – С. 249–252.
9. Аксьонова С.Ю. Гендерные различия в репродуктивных ориентациях молодежи Украины // Женщина. Общество. Образование. Материалы 13-ой международной междисциплинарной научно-практической конференции. – Минск: Женский институт ЭНВИЛА. 2011.–С.199–202.
10. Гарашенко Т.М. Репродуктивні втрати внаслідок мертворожденень в Україні за останнє 20-річчя: демографічний аспект // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 2 (16). – С. 156–165.
11. Курило И.А. Естественное движение населения Украины: итоги последнего тридцатилетия // Демографическое развитие: вызовы глобализации (Седьмые Валентеевские чтения: Международная конференция: Москва, Россия): Материалы. – М.: МАКС-Пресс, 2012. – С. 337–341.

12. Слюсар Л.И. Украинская семья в условиях глобализации // Демографическое развитие: вызовы глобализации (Седьмые Валентеевские чтения: Международная конференция: Москва, Россия): Материалы. – М.: МАКС-Пресс, 2012. – С. 474–479.
13. Аксьонова С.Ю., Гарашенко Т.М. Регіональна диференціація народжуваності в Україні: зміни у XXI столітті – Вісник Прикарпатського університету. Економіка. 2012. Вип. ІХ. – Івано-Франківськ: Плай, 2012. – С.285–289.
14. Гагауз О. Е. Молдова в процессе глобализации низкой рождаемости // Демографическое развитие: вызовы глобализации (Седьмые Валентеевские чтения: Международная конференция: Москва, Россия): Материалы. – М.: МАКС-Пресс, 2012. – С. 261–270.

*Грішнова О.А.,
професор кафедри економіки підприємства
Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
доктор економічних наук, проф.*